

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ เนื่องจากศาลแขวงปทุมวัน มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ รวม ๒ กระทง ให้จำคุกกระทงละ ๔ เดือน เรียงกระทงลงโทษรวมจำคุก ๘ เดือน รับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๔ เดือน กับให้ผู้ถูกร้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายและริบสัญญาจะซื้อจะขาย คดีถึงที่สุดแล้ว จึงเป็นกรณีที่ ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ต่อมาผู้ร้องเพิ่มเติมคำร้องเป็นสำเนาเอกสารคดีต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๙๑/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๐๘/๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ๘๙๑/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดง

ที่ ๘๒๘/๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ๔๙๔/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๓๕/๒๕๓๘ และคดีหมายเลขดำที่ ๑๔๙๖/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๙๘๒/๒๕๓๘ ของศาลแขวงพระนครใต้ กับคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๐/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๙/๒๕๕๐ ของศาลจังหวัดแพร่ และคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๐๑/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๗๔๘/๒๕๕๐ ของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ ของศาลแขวงปทุมวัน มีสำเนาบันทีกคำพิพากษาด้วยวาจาและสำเนาหน้าสำนวนที่ผู้พิพากษาได้บันทึกไว้ว่า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ศาลได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีเรื่องนี้ให้คู่ความฟังแล้ว จึงได้ให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ในช่องโจทก์มีลายมือชื่อของบุคคล ๒ คน คนแรกไม่ทราบว่าเป็นลายมือชื่อของบุคคลใด กับลายมือชื่อของบุคคลที่มียศพันตำรวจตรี ซึ่งพันตำรวจเอก เขมรินทร์ หัสศิริ ได้บันทึกรับรองไว้ในสำเนานี้หน้าสำนวนด้วยว่าลายมือชื่อในช่องโจทก์เป็นลายมือชื่อของพันตำรวจเอก เขมรินทร์ ขณะมียศเป็นพันตำรวจตรี ส่วนผู้ถูกร้องได้ลงลายมือชื่อไว้ในช่องจำเลย รวมทั้งมีลายมือชื่อของผู้พิพากษาในบันทึกหน้าสำนวนคดีดังกล่าวด้วย นอกจากนั้นมีบันทึกของพันตำรวจเอก เขมรินทร์ ฉบับลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ยืนยันว่า เคยมีคดีความกับผู้ถูกร้อง และได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันให้ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกร้องกับพวก ในข้อหาพร้อมกันฉ้อโกงทรัพย์ เป็นคดีอาญาที่ ๒๘๘๙/๒๕๓๗ ของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๗ โดยเชื่อว่าผู้ถูกร้องกับพวกได้ร่วมกันฉ้อโกง คิดเป็นความเสียหาย ๒,๘๕๓,๑๕๘.๗๕ บาท พนักงานสอบสวนได้สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานโดยออกหมายจับผู้ถูกร้องกับพวก แล้วได้สรุปสำนวนส่งฟ้อง ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการกองคดีแขวงปทุมวันเพื่อพิจารณาต่อไป ต่อมาผู้เสียหายทราบว่าผู้ถูกร้องกับพวกถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวในคดีอื่นและถูกส่งตัวไปดำเนินคดีที่สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี โดยถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผู้เสียหายได้ไปให้การเพิ่มเติมต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันเพื่อดำเนินการขอตัวผู้ถูกร้องกับพวกมาดำเนินคดีต่อไป และในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา ผู้เสียหายไปเป็นพยานศาลตามหมายเรียกของศาลแขวงปทุมวัน ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ควบคุมตัวผู้ถูกร้องจากเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครเข้ามาในห้องพิจารณา ผู้ถูกร้องให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ศาลแขวงปทุมวันจึงได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้ถูกร้องในความผิดฐานฉ้อโกง เป็นเวลา ๘ เดือน จำเลยให้การรับสารภาพ ลดโทษกึ่งหนึ่งเป็นจำคุก ๔ เดือน และให้ชำระค่าเสียหายเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งพนักงานอัยการ โจทก์ และผู้เสียหายได้ลงชื่อในคำพิพากษาในฐานะโจทก์ ส่วนผู้ถูกร้องลงชื่อในฐานะจำเลย หลังจากนั้นเจ้าพนักงานราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกร้องกลับไปยังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จนกระทั่งบัดนี้ยังไม่เคยได้รับเงินตามคำสั่งศาลแขวงปทุมวัน

ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คดีดังกล่าวฟังไม่ได้ว่าเป็นคดีมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และเหตุเกิดตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ผู้ถูกร้องจำไม่ได้ว่าผู้เสียหายในคดีดังกล่าวเป็นผู้ใด แต่ผู้ถูกร้องถูกปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์แล้วผู้ถูกร้องตกลงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์ ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ถูกร้องจึงมิได้ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฉ้อโกงและความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ไม่เป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ต้องเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ ต่อมาผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมว่า พันตำรวจเอก เขมรินทร์ ไม่ได้เกี่ยวข้องเป็นผู้เสียหายในคดีดังกล่าว เพราะอ้างว่าได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๘๕๓,๑๕๘.๗๕ บาท ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกร้องกับพวกอีก ๒ คน แต่ศาลมีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิด ๒ กระงะ หรือ ๒ กรรม และค่าเสียหายที่ศาลให้ใช้คืนมีจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสันนิษฐานว่า ค่าเสียหายกระงะละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และผู้เสียหายอาจจะ มี ๑ คน หรือ ๒ คน ก็ได้ และคดีที่ผู้ถูกร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาของศาลแขวงพระนครใต้ รวม ๔ คดี เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็ค และไม่มีพันตำรวจเอก เขมรินทร์เป็นผู้เสียหาย ซึ่งหากมีการฟ้องคดีตามที่พันตำรวจเอก เขมรินทร์แจ้งความร้องทุกข์แล้ว ผู้เป็นจำเลยจะต้องมี ๓ คน อีกทั้งไม่มีคำพิพากษาที่ให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายเป็นเงิน ๒,๘๕๓,๑๕๘.๗๕ บาท ที่พันตำรวจเอก เขมรินทร์ลงลายมือชื่อในหน้าสำนวนคดีไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากพนักงานอัยการเป็นโจทก์ พันตำรวจเอก เขมรินทร์ไม่ได้เป็นโจทก์ร่วม อีกทั้งลายมือชื่อดังกล่าวไม่มีเจ้าพนักงานรับรองว่าพันตำรวจเอกเขมรินทร์เป็นผู้ลงชื่อด้วยตนเองหรือเป็นผู้เสียหายในคดีดังกล่าว หากผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีดังกล่าวจริง คดีหมายเลขดำที่ ๒๐๐๑/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๗๔๘/๒๕๕๐ ของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๐/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๙/๒๕๕๐ ของศาลจังหวัดแพร่ ไม่อาจพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุกจำเลยได้ ผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานใดซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามคำพิพากษาในคดีดังกล่าว เอกสารที่ผู้ร้องนำส่งประกอบคำร้องในคดีนี้ ไม่ปรากฏว่ามีส่วนราชการ หรือเจ้าพนักงานผู้จัดทำเอกสารหรือครอบครองเอกสารรับรองความถูกต้องของเอกสารนั้น จึงเป็นเอกสารที่ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ที่ถูกรับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) มาตรา ๒๓๘ ที่บัญญัติว่า “ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้ ถ้าอ้างหนังสือราชการเป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ในหมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น” ผู้ถูกร้องไม่รู้จักนายสมชาย เกียรติวิทยาสกุล นายสิทธิชัย ตุละนิษฐ์ นางสาววัลย์ลดา ทองอ่อน แต่นางสาวดารัตน์ อ่อนสอาด เคยเป็นภรรยาของผู้ถูกร้อง

มาก่อน แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตรร่วมกัน ๑ คน ปัจจุบันได้ทิ้งร้างกันกว่า ๒๐ ปีแล้ว ในวันที่ ผู้ถูกร้องไปศาลแขวงปทุมวันและรับฟังคำพิพากษา เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ไม่ได้ควบคุมตัวผู้ถูกร้องไปยัง ศาลแขวงปทุมวัน เมื่อผู้ถูกร้องไม่สามารถนำเงินไปชำระให้แก่ผู้เสียหายได้ ศาลจึงพิพากษาให้ผู้ถูกร้องชำระเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้เสียหาย แต่ผู้ถูกร้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยนายโสภณ เจนจาคะ พี่ชาย เป็นผู้ประกันโดยนำเงินสดมาวางเป็นหลักประกัน ผู้ถูกร้องได้รับการปล่อยตัวทันทีโดยไม่ได้ถูกคุมขังอยู่ใน คดีอื่น เนื่องจากเป็นคดีสุดท้ายที่ผู้ถูกร้องถูกฟ้อง ไม่มีคดีอื่นที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือผู้ถูกร้อง ต้องถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ...” และมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ... ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ...” ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิด ฐานฉ้อโกง ...” ดังนั้น ความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ จึงเป็น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ปัญหาที่ว่า คำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวันในคดีดังกล่าวเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุดหรือไม่ เนื่องจาก ศาลแขวงปทุมวันได้ปลดทำลายสำนวนคดีดังกล่าวตามกำหนดระยะเวลาแล้ว เอกสารที่เก็บไว้มีเพียงที่ระบุ คำพิพากษาลงโทษจำคุกดังกล่าวเท่านั้น ตามหนังสือศาลแขวงปทุมวัน ด่วนที่สุด ที่ ศย ๓๐๑.๐๑๒/(ค) ๙๘ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และคดีมิได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ตามหนังสือศาลอุทธรณ์ ที่ ศย ๒๐๐/๑๘๔๙ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ อีกทั้งไม่พบประวัติการต้องโทษหรือเป็นผู้ต้องขัง ระหว่างอุทธรณ์ฎีกาของผู้ถูกร้องจากการตรวจสอบประวัติการต้องโทษและทะเบียนรายนามผู้ต้องขัง ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา (รท. ๒๓ ก) ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำคลองเปรม ตามหนังสือ กรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๘๓.๒/๔๕๘๓ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และตามสำเนา หน้าสำนวนคดีดังกล่าวซึ่งมีเจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษรับรองสำเนาถูกต้อง ผู้พิพากษา บันทึกไว้ว่า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ศาลได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีเรื่องนี้ให้คู่ความ ฟังแล้ว จึงได้ให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ มีผู้ลงลายมือชื่อในช่องโจทก์ ๒ คน ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อ

ในช่องจำเลย และลายมือชื่อผู้พิพากษา ลายมือในช่องโจทก์คนหนึ่งระบุยศ พ.ต.ต. (พันตำรวจตรี) และพันตำรวจเอกเชมรินทร์บันทึกไว้ด้วยลายมือเขียนที่มุมล่างด้านซ้ายของสำเนาหน้าสำนวนดังกล่าวว่า “ข้าฯ ขอรับรองว่าลายมือชื่อในช่องโจทก์เป็นลายมือชื่อของข้าฯ ขณะมียศ พ.ต.ต. ซึ่งเป็นผู้เสียหาย คดีนี้จริง” โดยมีบันทึกชี้แจง ฉบับลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ของพันตำรวจเอกเชมรินทร์ รองผู้บังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๘ ว่า เคยมีคดีความอาญากับผู้ถูกร้องและได้ร้องทุกข์มอบคดี แก่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันให้ดำเนินคดีผู้ถูกร้องกับพวกในข้อหาร่วมกันฉ้อโกงทรัพย์ คดีอาญาที่ ๒๘๘๘/๒๕๓๗ ของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๗ (ขณะนั้นมียศ พันตำรวจตรี) พร้อมทั้งนำสัญญาจะซื้อขาย ฉบับลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๗ ระหว่างร้อยตำรวจเอก เชมรินทร์ (ยศขณะทำสัญญา) กับผู้ถูกกล่าวหาทั้งสาม รวม ๓ สัญญา และสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ ธนพล จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เกียรตินาคิน จำกัด ซึ่งทำขึ้นในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๗ รวม ๒ สัญญา และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีธนา จำกัด ซึ่งทำขึ้นในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๗ อีก ๑ สัญญา เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี มีทรัพย์สินเสียหายรวม ๒,๘๕๓,๑๕๘.๗๕ บาท เหตุเกิดที่แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ต่อมาพนักงานสอบสวน ได้ออกหมายเรียกผู้ต้องหา ฉบับลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ ให้ผู้ถูกร้องไปพบพนักงานสอบสวน ที่สถานีตำรวจนครบาลปทุมวันในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ และมีหนังสือไปถึงบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ทั้ง ๓ บริษัทเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๘ ขอหลักฐานการถือครองกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ยี่ห้อวอลโว่ตามที่ปรากฏในสัญญาเช่าซื้อ ต่อมาผู้เสียหายได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบว่า ผู้ถูกร้อง ถูกดำเนินคดีที่สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี และศาลได้ตัดสินคดีเสร็จแล้ว ผู้ถูกร้องถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำ พิเศษกรุงเทพมหานคร พนักงานสอบสวนจึงได้มีหนังสือ ที่ มท. ๐๕๑๔.๓๔๓(๗)/๑๔๐๖ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และถึงสถานีตำรวจนครบาลประชาชื่น ขออายัดตัวผู้ถูกร้อง จากนั้นพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยัง พนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาล ผู้เสียหายไม่เคยถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนี้ตามหนังสือ ที่ อส ๐๐๑๐.๓/๙๙๘ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๘ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๖ (ปทุมวัน) ได้ตรวจสอบสมุดสารบบคดี ของสำนักงานพบว่า ได้รับสำนวนจากสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน คดีอาญาที่ ๒๘๘๘/๒๕๓๗ เป็นสำนวน ส. ๑ เลขรับที่ ๓๖/๒๕๓๘ คดีระหว่าง พันตำรวจตรีเชมรินทร์ ผู้กล่าวหา ผู้ถูกร้อง ผู้ต้องหาที่ ๑ นายสมชาย เกียรติวิทยาสกุล ผู้ต้องหาที่ ๒ นายสิทธิชัย ตูลยนิชร์ ผู้ต้องหาที่ ๓ ข้อหาร่วมกันฉ้อโกง และได้ยื่นฟ้องผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหาที่ ๑ ต่อศาลแขวงปทุมวัน เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ เป็น

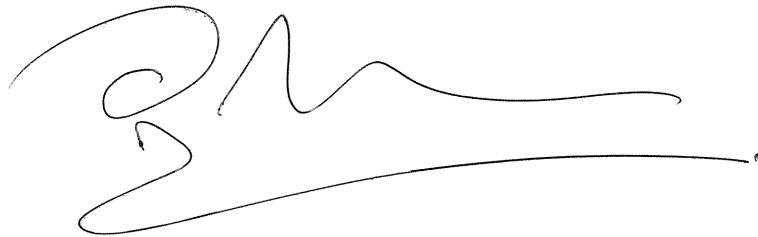
จำเลยในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ โดยศาลแขวงปทุมวัน ได้พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ รวม ๒ กระหนง ให้จำคุกกระหนงละ ๔ เดือน เรียงกระหนงลงโทษรวมจำคุก ๘ เดือน รับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามมาตรา ๗๘ คงจำคุก ๔ เดือน กับให้จำเลยคืน หรือใช้ราคาทรัพย์ ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหาย และริบสัญญาจะซื้อจะขายทั้ง ๓ ฉบับ ส่วนผู้ต้องหาที่ ๒ และที่ ๓ มีคำสั่งยุติการดำเนินคดีเนื่องจากคดีขาดอายุความร้องทุกข์ ส่วนเอกสารต่าง ๆ ในสำนวนได้ปลดเผาไปตามระเบียบแล้ว ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าจะมีการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือไม่ สัญญาจะซื้อจะขายรถยนต์วอลโว่ระหว่างผู้เสียหายกับผู้ถูกร้องรวม ๓ ฉบับ ที่ผู้เสียหายได้นำไป มอบให้พนักงานสอบสวนเป็นพยานหลักฐานนั้น เมื่อเปรียบเทียบลายมือชื่อของพันตำรวจตรี เขมรินทร์ ที่ลงชื่อในหน้าสำนวนกับที่ลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกคำให้การของผู้ร้องทุกข์ ผู้กล่าวโทษ หรือพยาน ในฐานะเป็นผู้กล่าวหาที่มีความคล้ายกัน พันตำรวจเอก เขมรินทร์เป็นข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย หากมิใช่ผู้เสียหายในคดี คงไม่กล้าบันทึกและลงลายมือชื่อรับรองบนสำเนาหน้าสำนวนซึ่งเป็นเอกสารของศาล ที่เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องไว้แล้ว อีกทั้งบุคคล ที่จะลงลายมือชื่อในหน้าสำนวนได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในคดีนั้นและไปศาลในวันดังกล่าว จึงฟังได้ว่า พันตำรวจเอก เขมรินทร์เป็นผู้เสียหายในคดีจริง เมื่อผู้เสียหายยืนยันว่า ยังไม่เคยได้รับชำระ หรือชดใช้ค่าเสียหาย ๒๐๐,๐๐๐ บาท ตามคำพิพากษาศาลแขวงปทุมวัน ไม่เคยถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด และผู้ถูกร้องไม่ได้อุทธรณ์คำพิพากษา ดังกล่าวด้วย ประกอบกับศาลอุทธรณ์มีหนังสือ ที่ ศย ๒๐๐/๑๘๔๙ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ คดีดังกล่าวไม่ได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องต้องโทษจำคุก ๔ เดือน ตามคำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวันในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ อันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์โดยทุจริต และคดีถึงที่สุดแล้วเนื่องจากไม่มีความ ฝ่ายใดอุทธรณ์ ส่วนที่ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และศาลจังหวัดแพร่ รอการลงโทษจำคุกจำเลยได้นั้น ในขณะที่ฟ้องคดีดังกล่าวอาจไม่ปรากฏให้ทราบว่า ผู้ถูกร้องเคยต้องโทษจำคุกมาก่อนหรือผู้ถูกร้องอาจได้รับ ประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๓๗ ก วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๙ มาตรา ๔ ที่บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดา ผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้พ้นโทษ ไปแล้วก่อน หรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชกฤษฎีกา

พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ” หรืออาจได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐” ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๗๐ ก วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ที่บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ” ซึ่งเป็นเพียงการล้างโทษเท่านั้น แต่การกระทำความผิดตามคำพิพากษาคดีดังกล่าวยังคงมีอยู่ มิได้ถูกล้างมลทินไปด้วยแต่อย่างใด ซึ่งต่างจากกรณีตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอน ๑๑ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๐๐ มาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษในกรณีความผิดคดีต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดในคดีนั้น ๆ” ซึ่งเป็นการล้างการกระทำความผิดตามคำพิพากษาด้วย เมื่อผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

ประเด็นต่อไปมีว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด เห็นว่า ปกติผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นั้นจะสิ้นสุดลงนับแต่วันสมัครรับเลือกตั้งก็ตาม แต่กรณีของผู้ถูกร้องรับฟังว่าผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นการฟังข้อเท็จจริงจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบกันจนฟังได้ดังกล่าวตามที่วินิจฉัยมาแล้วนั้น โดยมีได้มีเอกสารใดเป็นหลักฐานที่ฟังได้แน่ชัด โดยตรงว่าผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวตั้งแต่แรกในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงสมควรให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันมีคำวินิจฉัย และเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ทำให้มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลงและต้องดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่ง

ที่ว่างภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕
วรรคหนึ่ง (๑) จึงให้ถือว่าวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลง คือ วันที่ ๒๒ ธันวาคม
๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้
คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน

จึงมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สิ้นสุดลง
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ